

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลกระทบจากกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	กาญจนา บุญชม
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว
สาขาวิชา	บริหารธุรกิจอาเซียน
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของหน่วยงานที่กำกับดูแลของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินธุรกรรมของธนาคาร เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการพัฒนาดำเนินงานของธนาคาร รวมถึงแนวทางการปรับปรุงกฎเกณฑ์ของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลให้เหมาะสมต่อไป ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานที่ประกอบด้วยวิธีการวิจัยแบบสำรวจเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการวิจัยแบบสำรวจเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่มคือ 1) พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้บริหารของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ 2) ลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพทำการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลธนาคาร โดยใช้คำถามกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) เพื่อนำมาวิเคราะห์ (Content analysis) หาความสัมพันธ์ถึงกฎเกณฑ์ที่มีผลต่อการดำเนินงานของธนาคาร ในข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพรวมถึงความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการที่มีต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินธุรกรรมของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ให้ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกอยู่ที่ระดับความสำคัญมาก ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และ 3.97 ตามลำดับซึ่งอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน และกฎเกณฑ์จากภายนอกที่มีความสำคัญสูงสุด คือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทย และกฎเกณฑ์จากภายในที่มีความสำคัญสูงสุด คือ กฎเกณฑ์ด้านคู่มือระเบียบของธนาคารและกฎเกณฑ์จากคณะกรรมการด้านศาสนา อยู่ที่ระดับความสำคัญมาก ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และ 4.02 ตามลำดับ สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธนาคารพบว่า มีผลกระทบต่อด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนา โดยเฉพาะด้านหลักการระบบการเงินแบบอิสลาม และในการทดสอบสมมติฐานยังพบว่า กฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลมีความสัมพันธ์ต่อ

ความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลามอยู่ที่ระดับมาก และหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ กฎเกณฑ์จากธนาคารแห่งประเทศไทยเช่นกัน รวมถึงความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลมีความคิดเห็นกับผลกระทบที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแล ยังมีความสอดคล้องตรงกันกับข้อมูลเชิงปริมาณความคิดเห็นของพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

Thesis Title	The Impact of Rules and Regulations on the Operational Performance of the Islamic Bank of Thailand
Author	Miss Kanjana Boonchom
Thesis Advisor	Dr.Kiatanantha Lounkaew
Department	ASEAN Business
Academic	2014

ABSTRACT

The purposes of research is to examine how the externally and internally imposed rules and regulations affect operational performance of the Islamic Bank of Thailand (IBANK). Both quantitative and qualitative research methods were employed. Quantitative data was collected by questionnaire administered to both IBANK staff and customers. Qualitative data were obtained from interviews with IBANK's top executives and representatives from external regulatory agencies such as the Bank of Thailand and Ministry of Finance. Questionnaire and in-depth interview were used to gather data from 2 targets groups: employees and board members of Islamic Bank of Thailand (IBank) and the Bank's customers in Bangkok. Descriptive statistics and Pearson correlation were employed to analyze quantitative data. Content analysis was used to examine interview results. Three key findings from this study were as follows:

Employees and board members of the IBank acknowledge greater that influence of rules and regulation from internal has greater impact to the IBank compared to the one imposed externally. The rules of internal unit which received the highest importance were the regulation of bank and the rules of religious committee. For higher significance of external unit was the rule from bank of Thailand in term of money market consistent with Islamic guidelines and the establishment of center unit to be controlled by Islam law. The result of effect influence on the abilities in transacting by principle of Islam, principle of production and righteous service of principle region (Shai'ah principle) and influence on structure operation of bank but for bank's customers accord significance level on formative service and the product of the bank should be appropriated to Muslim customers and should have a central unit for checking the righteous of

rules that the bank applied which influence on principle of banking and structure operation of bank and also the branches of bank should be located in Muslim area.

The result of hypothesis found that the rules and regulation of internal and external units were related to the abilities of transaction by Islamic principles of Islamic bank of Thailand was strong significance and proceeding in the same direction which was statistically significant at 0.05

The interview of delegate from regulated unit conformed with quantitative data. It was found that the IBANK were exposed that the rules and regulations which strongly effected were the rules of bank of Thailand that effected on the principle of bank and structure operation of bank which was costly more than general bank and the establishment of center unit was controlled by Islamic law which was standard including the taxation law.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยความเมตตากรุณาจาก อาจารย์ ดร.เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาหลักผู้ซึ่งให้คำแนะนำ คำปรึกษากระบวนการปรับความคิดที่ดีให้แก่ศิษย์ ซึ่งแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องต่างๆ ให้กำลังใจที่ดีและติดตามความก้าวหน้าระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ ด้วยความรักและเมตตาศิษย์ งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเมตตา และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ตลอดจนขอขอบพระคุณท่านคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่เสียสละเวลาช่วยเหลือแนะนำเพื่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคณาจารย์และผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ ด้วยความรักและเมตตาศิษย์ตลอดมา เป็นความประทับใจแก่ศิษย์เป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณตัวแทนหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่เสียสละเวลาให้คำชี้แนะ ช่วยเหลือข้อมูลการสัมภาษณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงเพื่อนพนักงานร่วมองค์กร ผู้บริหารธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเพื่อน-พี่น้อง คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจอาเซียน ปีการศึกษา 2555 ทุกคนที่ได้ให้ความรักให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบคุณเลขานุการหลักสูตร เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยและบุคคลที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านต่างๆ ผู้วิจัยมาโดยตลอด งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ท้ายสุดนี้ คุณความดีและกุศลที่พึงบังเกิดมีจากการทำวิจัยฉบับนี้ ซึ่งสามารถก่อให้เกิดความรู้และข้อคิด อันควรค่าแก่การศึกษาหรือปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในอนาคต ข้าพเจ้าขอมอบพระสิริบูชาคุณแด่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดคนผู้แต่งหนังสือ ตำราหรือผู้จัดทำสื่อทางวิชาการทุกชนิดทุกท่าน ที่ข้าพเจ้าใช้อย่างอิงในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แต่หากมีข้อบกพร่องประการใด คณะผู้จัดทำวิจัยขอน้อมรับไว้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๑๓
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.4 สมมติฐานงานวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตงานวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 ประวัติความเป็นมาการดำเนินธุรกรรมตามหลักศาสนาอิสลาม.....	10
2.2 หลักการดำเนินธุรกรรมของของสถาบันการเงินอิสลาม.....	24
2.3 องค์กัมาตรฐานสากลควบคุมการดำเนินสถาบันการเงินอิสลาม.....	38
2.4 มาตรฐานการดำเนินธุรกรรมธนาคารอิสลามในแห่งประเทศไทย.....	46
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
2.6 บทสรุป.....	60
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	62
3.2 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง.....	63
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
3.4 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	71
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3.6 ระยะเวลาในการวิจัย.....	74
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	76
4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายใน และภายนอกที่ควบคุมการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตัวอย่างพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่.....	80
4.3 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตัวอย่างพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่.....	86
4.4 วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ตัวอย่างลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	92
4.5 ผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย.....	95
4.6 ผลการวิเคราะห์สรุปความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	104
4.7 การวิเคราะห์ SWOT จากข้อมูลการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	115
4.8 สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบตามวัตถุประสงค์งานวิจัย.....	118
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย.....	120
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	120
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	128
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	133
บรรณานุกรม.....	137
ภาคผนวก.....	141
ก. แบบสอบถามงานวิจัย.....	142
ข. พระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545.....	150
ค. บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดต่างๆ ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยและโครงสร้างองค์กร.....	166
ประวัติผู้เขียน.....	173

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	แสดงจำนวนประชากรแบ่งตามหน่วยงาน.....	6
2.1	จำนวนของธนาคารอิสลามและขนาดของสินทรัพย์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ณ สิ้นปี2007.....	18
2.2	การจัดอันดับสถิติของสถาบันการเงินอิสลามในส่วน 25 อันดับแรกของโลก ข้อมูล ณ สิ้น ปี 2008.....	19
2.3	ลำดับเหตุการณ์ประวัติการก่อตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2537-ปัจจุบัน.....	23
2.4	การเปรียบเทียบระบบการเงินอิสลามกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป.....	26
2.5	การจัดอันดับความน่าเชื่อถือภายในประเทศ.....	47
2.6	การจัดอันดับความน่าเชื่อถือภายนอกประเทศ.....	47
2.7	แสดงข้อมูลด้านสินเชื่อบนธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	48
2.8	แสดงข้อมูลด้านเงินฝากธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	49
3.1	การแบ่งตัวแทนผู้บริหารตามหน่วยงานกำกับกิจการสถาบันการเงินอิสลาม...	65
3.2	ค่า Alpha จากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตัวอย่างพนักงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่.....	72
3.3	ค่า Alpha จากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตัวอย่างลูกค้าผู้ใช้บริการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	72
4.1	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล.....	76
4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายใน แบ่งออกเป็น 3 หน่วยงาน.....	80
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสำคัญของกฎเกณฑ์ ข้อบังคับจากหน่วยงานภายนอก แบ่งออกเป็น 3 หน่วยงาน.....	83
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ด้านความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามแบบอิสลาม.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแลกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ด้านกระบวนการบริหารงานภายในองค์กร.....	89
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นจากลูกค้าผู้ใช้บริการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผลกระทบต่อการดำเนินงานของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	90
4.6	ความสัมพันธ์ด้านกฎเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบภายในธนาคาร จากหน่วยงานภายใน ต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม...	93
4.7	ความสัมพันธ์ด้านกฎเกณฑ์ ข้อบังคับระเบียบภายในธนาคาร จากหน่วยงานภายใน ต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม...	96
4.8	ความสัมพันธ์ด้านกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยจากหน่วยงานภายใน ต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม.....	97
4.9	ความสัมพันธ์ของกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการธนาคารด้านศาสนา (ชะรีอะฮ์) จากหน่วยงานภายใน ต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม.....	98
4.10	ความสัมพันธ์ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จากหน่วยงานภายนอกต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม.....	99
4.11	ความสัมพันธ์ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ จากหน่วยงานภายนอกต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม.....	100
4.12	ความสัมพันธ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย จากหน่วยงานภายนอกต่อผลกระทบด้านความสามารถการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลาม	101
4.13	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ จากหน่วยงานภายในและภายนอกต่อ ความสามารถในการดำเนินธุรกรรมตามหลักอิสลามของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.14	ความสัมพันธ์ภาพรวมจากกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแล ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต่อผลความสามารถในการดำเนินธุรกรรม ตามหลักอิสลาม.....	103
4.15	จำนวนผู้แทนของหน่วยงานที่กำกับดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	105
4.16	สรุปรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงาน และนักวิชาการ ด้าน ความสำคัญของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่กำกับดูแล.....	106
4.17	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้แทนของหน่วยงาน นักวิชาการ ถึงผลกระทบที่ เกิดขึ้นต่อการดำเนินกิจการของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	111
4.18	การวิเคราะห์ SWOT ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานที่กำกับ ดูแลธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย.....	116

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	การเติบโตในภาคการลงทุนในอุตสาหกรรมการเงินอิสลาม.....	13
2.2	การเปรียบเทียบขนาดสินทรัพย์ สินเชื่อและเงินฝากของสถาบันการเงิน อิสลามในส่วน 25 อันดับแรกของโลกข้อมูล ณสิ้น ปี 2008.....	21
2.3	โครงสร้างพื้นฐานของการดำเนินการตามหลักชะรีอะฮ์.....	24
2.4	โครงสร้างระบบการเงินแบบมุดอรอบะฮ์.....	33
2.5	โครงสร้างระบบการเงินแบบมุฆาเราะกะฮ์.....	34
2.6	โครงสร้างระบบการเงินแบบมูรอบาสะฮ์.....	35
2.7	โครงสร้างระบบการเงินแบบสะถัม.....	36
2.8	โครงสร้างระบบการเงินแบบอิสติสนา.....	37
2.9	โครงสร้างระบบเงินแบบอิญาเราะฮ์.....	38
2.10	หน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมกำกับดูแลกิจการสถาบันการเงินอิสลาม.	40
2.11	กรอบการกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงินอิสลามสากล.....	59
3.1	กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	62
4.1	องค์ประกอบที่สำคัญของกฎเกณฑ์จากหน่วยงานที่กำกับดูแลการดำเนินงาน ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยต่อด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นสูงสุด.....	115